

HAITÍ: L'ESTRATÈGIA DEL CAOS PER UNA INVASIÓ

José Luis Vivas

19/01/2010

www.prensarural.org

El terratrèmol que va arrasar Puerto Príncipe el 12 de gener passat ofereix un pretext immillorable per justificar l'enèsima invasió i ocupació militar d'Haití, ja ocupat des de 2004, però ara directament pels principals promotors d'aquesta ocupació, sense intermediaris. Motius, polítics i estratègics, no en falten. De passada, serviria per escarmentar al principal intermediari de l'actual ocupació, Brasil, que tot i els bons serveis prestats a Haití, no s'ha portat de la mateixa forma en relació al recent cop d'Estat a Hondures.

El que hem observat fins el moment sembla corroborar la tesis de que està preparant una nova ocupació militar no humanitària. Varis elements ho indiquen com: friccions amb els actuals ocupants, la Missió de Pau (MINUSTAH) de la ONU, especialment amb Brasil, que té el comandament militar; entorpiment de l'ajuda humanitària i foment d'una situació de caos; i una campanya mediàtica consistent en la creació d'una imatge de caos i violència, que justificaria una ocupació davant la opinió pública. Com veurem a sota, tots aquests components semblen estar presents.

Hi ha motius per sospitar que s'està permetent deliberadament el deteriorament de la situació humanitària a Haití. Per exemple la reconeguda descoordinació en les tasques de rescat, àmpliament difosa pels mitjans. En teoria, correspondria a la ONU dirigir tals tasques, però com sembla aquesta ha estat desautoritzada pels Estats Units, que va ocupar des de la primera hora un dels punts claus per la coordinació de les tasques de rescat, l'aeroport. Sense el lideratge de la ONU, i amb un Estat haitià "fallit" o, en llenguatge menys Orwellià, trencat de forma premeditada, no queda ningú que pugui dirigir les tasques de rescat eficaçment. Certament tampoc les ONGs, que han vingut rebent fons internacionals per exercir moltes de les funcions que haurien de correspondre al govern haitià. A les ONGs no se'ls pot exigir les mateixes responsabilitats que a un govern, un fet potser molt convenient en aquests moments.

Un altre element és l'escassa pressa en l'enviament d'ajudes per part d'EUA, en contrast amb la rapidesa demostrada en la mobilització militar. Inclús la distant Xina sembla haver-se avançat als Estats Units en l'enviament d'auxili. Així, el tinent general retirat de l'exèrcit estadunidenc, Russell Honoré, que va participar en les tasques de rescat després de l'huracà Katrina al 2005, declarava sobre la situació d'Haití després del terratrèmol: "penso que això ja ho hem après durant el Katrina, portem aigua i aliments i comencem a evacuar a la gent... Penso que hauríem d'haver començat amb més premura" (1). Per exemple, mentre les forces armades d'EUA semblen haver estat mobilitzades amb força rapidesa, un vaixell hospital de la marina s'està preparant amb més parsimònia: "és un vaixell lent, una mica vell, tardarà una setmana en arribar un cop l'haguem posat a punt", aclareix un portaveu del Pentàgon (2). Potser no poden fer res millor amb el vell vaixell, però haurien d'existir altres mitjans per accelerar ajudes. Per exemple, es podria seguir el suggeriment una mica herètic de Lawrence Korb, ex secretari assistent de Defensa d'EUA, d'aprofitar els coneixements dels cubans en les tasques de rescat: "hem d'aturar-

nos i pensar que el nostre veí Cuba compta amb alguns dels millors metges del món... hauríem de tractar de traslladar-los allí en els nostres vols” (3).

Tot això ens deixa la impressió que, en el millor dels casos, les tasques de rescat no són una prioritat pel govern d'EUA, al contrari de les purament militars, com l'enviament de “3500 soldats de la 82 Divisió Aerotransportada de Fort Bragg”, la missió dels quals “no està clara”, segons el Christian Science Monitor (2). Però potser quedi més clara amb aquesta explicació del portaveu del Departament d'Estat d'EUA Philip Crowley: “Nosaltres no estem apoderant-nos d'Haití. Estem ajudant a establir el país. Estem ajudant en el subministrament de material i socors per salvar vides, i ens mantindrem allí a llarg termini per ajudar a reconstruir Haití” (3). I també les paraules posteriors de la secretària d'Estat Hillary Clinton, assegurant que les forces nord-americanes es quedarien a Haití “avui, demà, i previsiblement en el futur”.

Les friccions diplomàtiques amb altres països, especialment Brasil, que està al comandament de les tropes de la ONU a Haití, no van tardar en manifestar-se, el que sembla indicar també que la “missió” nord-americana a Haití va molt més enllà d'allò purament humanitari. Fins avui Brasil havia complert diligentment amb el paper que li va ser designat a Haití. Les seves tropes es dedicaven a controlar, i en ocasions, terroritzar a la població haitiana, especialment als més pobres, d'una forma que ja havien perfeccionat a les favelas de Brasil. Com informa en una entrevista el periodista Kim Ives, d'Haití Liberté, la presumpta missió de pau de la ONU a Haití, liderada per brasilers, “és extremadament mal vista [per la població haitiana]. La gent està farta i cansada de que s'estiguin gastant milions en ella, d'observar com els nois se la passen donant voltes per tot arreu dins de tancs gegantins i apuntant-los amb els fusells. I és que, com saps, aquesta és una força la missió de la qual és la de sotmetre al país” (4).

S'ha d'esperar que els EUA entrarien en conflicte amb Brasil si la intenció del primer és la d'assumir un paper militar a Haití. El conflicte no va tardar en produir-se. En paraules del secretari general de la ONU, Ban Ki-moon, el 14 de gener, “seria absolutament desitjable que totes aquestes forces estiguessin coordinades pel comandant de la MINUSTAH allí” (4). Però els EUA no van acceptar aquesta proposta. Funcionaris del govern d'EUA han indicat que les seves forces “coordinaran” les seves accions amb la direcció de la MINUSTAH, i res més: “Actuarem sota comandament dels EUA en recolzament a una missió de la ONU en nom del govern i del poble haitià”, declara Crowley (4).

Com està funcionant aquesta “coordinació” es pot deduir de la reacció del ministre de defensa de Brasil, Nelson Jobim, criticant el control “unilateral” d'EUA sobre l'aeroport de Puerto Príncipe, que segons ell es va prendre sense que altres països fossin consultats, i que estaria entorpidint l'aterratge d'avions de la FAB (Força Aèria Brasileira) carregats de personal i manteniments (5). Com indica el diari brasiler Folha de Sao Paulo, aquesta situació “ha causat un petit problema diplomàtic entre Brasil i EUA. A més d'entorpir l'aterratge dels avions de la FAB, els brasilers es queixen de que el control nord-americà hauria impedit l'accés de la MINUSTAH (Missió de pau de la ONU a Haití, liderada per brasilers) al local [l'aeroport]” (5).

Tot i les declaracions posteriors de Hillary Clinton a Jobim, assegurant que “les forces nord-americanes compliran funcions essencialment humanitàries, sense interferir en la seguretat pública del país” (6), el fet és que tals funcions “humanitàries” estaran comandades “no per agències civils del govern... sinó pel Pentàgon”, a través de SOUTHCOM (Comandament Sud dels Estats Units), la missió del qual és la de “conduir operacions militars i promocionar la cooperació en seguretat per aconseguir els objectius

estratègics dels Estats Units”, com assenyala Michel Chossudovsky, del Global Research, (7).

Un altre element important és l'aparent instrumentalització d'un suposat estat de caos a Haití, al que també podria contribuir la potser premeditada descoordinació en la distribució de l'ajuda humanitària. L'objectiu aquí seria el de crear una imatge de caos i violència que justifiqui la invasió davant la opinió pública, i per això s'ha de comptar amb la col·laboració estreta dels grans mitjans d'informació. Almenys els mitjans més afins al govern nord-americà semblen no haver perdut temps en aquest sentit. Des del primer moment han tractat de dramatitzar la situació, per exemple a través de la difusió de rumors de ràfagues de suposats troteigs, que ningú més a Puerto Príncipe sembla haver escoltat, o de la formació de noves bandes criminals. Així, ja un parell de dies després del terratrèmol podíem llegir, en un article intitulat “Prendran les bandes criminals el control del caos haitià?”, les següents ominoses paraules: “quan la obscuritat va cobrir la ciutat de Puerto Príncipe, assolada pel terratrèmol, moradors van informar que havien escoltat trets. Això difícilment constituïa una sorpresa: a Haití, durant les emergències -naturals o polítiques- trets poden ser tan omnipresents per la nit com el bordar dels gossos, amb bandes armades apoderant-se dels carrers” (8). El fet de que ningú sembla haver escoltat aquests trets ni vist tals pandilles apoderant-se dels carrers, pot indicar que la intenció aquí és la de crear una falsa imatge de caos que faci més acceptable per la opinió pública una eventual invasió i ocupació del país.

La major part dels mitjans ara matxaquen amb imatges de caos i violència. Però hi ha excepcions. Així, com explica el coordinador del Canadian Haiti Action Network, Roger Annis, referint-se a un reportatge de la BBC que no mostra res d'aquesta suposada violència, aquest “contrastava fortament amb les advertències de saqueig i violència que omplen les ones de canals de notícies tals com la CNN”, i que “estaven sent reproduïdes pel secretari de Defensa d'EUA Robert Gates” (9). Indagat pels mitjans sobre el motiu pel qual no s'estava llançant provisions des de l'aire, Gates contesta que “em sembla que llançaments des de l'aire simplement provocaran disturbis”, que pel que sembla Gates considera pitjor que la falta de provisions.

El més macabre de tot això és que les ajudes podrien no estar arribant als damnificats degut a una intenció deliberada de provocar aquest mateix estat de caos i violència que sembla no existir fins al moment. Segons Roger Annis “està creixent l'evidència sobre una negligència monstruosa cap al poble haitià darrera el catastròfic terratrèmol de 3 dies enrere. A mesura que provisions mèdiques vitals, aliments, substàncies químiques per la purificació de l'aigua i vehicles s'estan amuntant a l'aeroport de Puerto Príncipe, i que els mitjans estan informant d'un esforç internacional massiu per subministrar ajuda d'emergència, els moradors de la ciutat destrossada es pregunten quan podran veure algun tipus d'ajuda” (9).

El reporter de la BBC Andy Gallaguer també declara que va anar per tot arreu de la capital durant el divendres, 15 de gener, i que “no va observar res més que cortesia de part dels haitians que va trobar. Va ser portat a tot arreu pels moradors a veure el que havia succeït en el veïnat, les seves cases i les seves vides. I aleshores preguntaven: on estan les ajudes?” (9). A la declaració del secretari de defensa nord-americà que motius de “seguretat” estarien impeding la distribució d'ajuda, Gallaguer contesta que “jo no estic veient res d'això” (9). Sobre la situació a l'aeroport, informa que “hi ha una gran quantitat de material al terra i molta gent allí. Jo no sé quins problemes hi ha amb l'entrega” (9). Igualment, segons paraules d'un observador local, “els agents dels mitjans estan buscant històries d'haitians desesperats que estiguin actuant de forma històrica. Quan en realitat

el més comú és veure'ls actuar de forma assossegada, mentre que la comunitat internacional, l'èlit i els polítics estan desquiciats amb aquest tema, i cap sembla tenir la mínima idea del que està passant" (9).

No només no hi ha plans de transportar a metges cubans a l'illa, sinó que la ocupació de l'aeroport es va donar immediatament després de l'arribada de 30 metges cubans per reunir-se amb els prop de 300 que ja estaven a l'illa des de fa més d'un any. I molts sospiten que podria tenir a veure amb la ocupació de l'aeroport. Trinidad i Tobago Express, per exemple, informa que "una missió d'ajuda d'emergència de la Comunitat Caribenya [Caricom] a Haití, incloent a caps de govern i funcionaris tècnics de relleu, no va poder obtenir permís aquest divendres per aterrar a l'aeroport d'aquest país devastat, ara sota control dels Estats Units". A més, "indagant sobre si les dificultats trobades per la missió de Caricom podrien estar relacionades amb informes de que les autoritats nord-americanes no estarien ansioses en facilitar l'aterratge de naus procedents de Cuba i Venezuela, el primer ministre Golding [de Jamaica] va contestar que "només espero que no hi hagi cap veritat en aquest tipus de pensament immadur, a la llum de l'espantosa extensió de la tragèdia d'Haití..."(10).

El següent testimoni del director del Ciné Institute de Jacmel, David Belle, també contradiu radicalment la imatge de caos i violència difosa pels mitjans. "M'han explicat que molts mitjans informatius nord-americans pinten Haití com un polvorí a punt d'explotar. M'han dit que els principals reportatges dels grans mitjans només parlen de violència i caos. Res és més lluny de la realitat... Ni una sola vegada he estat testimoni d'un sol acte d'agressió o violència. Al contrari, hem vist a veïns ajudant a veïns i amics ajudant a amics i estranys. Hem vist a veïns excavant en les runes amb les mans nues per trobar a supervivents. Hem vist a curanderos tradicionals tractant als ferits; hem vist cerimònies solemnes davant enterraments col·lectius, i a moradors esperant pacientment, sota un sol picant, amb res més que unes poques pertinences que els quedaren. Una ciutat mutilada de dos milions d'éssers esperant ajuda, medicina, aliment i aigua. La majoria no ha rebut res. Haití pot enorgullir-se dels seus sobrevivents. La seva dignitat i decència davant aquesta tragèdia són en sí mateixes sorprenents". (11)

Tots aquests elements justifiquen la sospita de que està en marxa una macabra estratègia del caos per justificar una invasió i ocupació que pel que s'ha vist no tindrà res d'humanitària.

Notes:

(1) "Pentagon defends response time of Haiti aid efforts", Christian Science Monitor, 15 de gener de 2010. <http://www.csmonitor.com/USA/Military/2010/0115/Pentagon-defends-response-time-of-Haiti-aid-efforts>.

(2) "Why is it taking so long for Pentagon aid to reach Haiti?", Christian Science Monitor, 14 de gener de 2010. <http://www.csmonitor.com/USA/Military/2010/0114/Why-is-it-taking-so-long-for-Pentagon-aid-to-reach-Haiti>

(3) "Marines to aid Haitian earthquake relief. But who's in command?", Christian Science Monitor, 14 de gener de 2010. <http://www.csmonitor.com/USA/Military/2010/0114/Marines-to-aid-Haitian-earthquake-relief.-But-who-s-in-command>

(4) Kim Ives, transcripció de entrevista ofrecida a Democracy Now, 13 de gener de 2010. http://i3.democracynow.org/2010/1/13/haiti_devastated_by_largest_earthquake_in

(5) “EUA enviarão 10 mil soldados para Haiti; Brasil critica controle americano do aeroporto”, Folha de São Paulo, 16 de gener de 2010. <http://www1.folha.uol.com.br/folha/mundo/ult94u680243.shtml>

(6) “Após tensão com EUA, cinco aviões da FAB com suprimentos e equipes chegam ao Haiti”, Folha de São Paulo, 16 de gener de 2010. <http://www1.folha.uol.com.br/folha/mundo/ult94u680260.shtml>

(7) Michail Chossudovsky, “The Militarization of Emergency Aid to Haiti: Is it a Humanitarian Operation or an Invasion?”, Global Research, 15 de gener de 2010. <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=17000>

(8) “Will Criminal Gangs Take Control in Haiti’s Chaos?”, Time, 14 de gener de 2010. http://www.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1953379_1953494_1953819,00.html?cnn=yes&hpt=T2

(9) Roger Annis, “Where is the aid in Haiti?”, 16 de gener de 2010. <http://canadahaitiaction.ca/?p=1055>

(10) Robert Singh, “CARICOM BLOCKED... as US takes control of airport”, Trinidad & Tobago Express, 17 de gener de 2010. http://www.trinidadexpress.com/index.pl/article_news?id=161583443

(11) “El director del Ciné Institute de Jacmel, David Belle, informa desde Puerto Príncipe”, 17 de gener de 2010. <http://www.cineinstitute.com/news/2010/01/17/cine-institute-director-david-belle-reports-from-port-au-prince/>